

Rengöring och brandskyddskontroll enligt lagen om skydd mot olyckor

Kommunen är ansvarig för att rengöring (sotning) och brandskyddskontroll genomförs i kommunen och kan välja att göra det i egen regi eller genom att skriva avtal med en eller flera entreprenörer.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har fastställt föreskrifter om vilka objekt som omfattas av krav på sotning respektive brandskyddskontroll, hur ofta brandskyddskontroll ska ske (kontrollfrister) samt vad kontrollen ska omfatta. Kommunerna ska meddela föreskrifter om hur ofta sotning ska ske (sotningsfrister). Kommunen får medge att en fastighetsägare som ansöker om det får utföra eller låta någon annan utföra sotning på den egna fastigheten om detta kan ske på ett från brandskyddssynpunkt betryggande sätt.

Rätten att meddela förelägganden och förbud i anslutning till brandskyddskontroll får delegeras till en person som är anställd i kommunen eller till den som på kommunens uppdrag genomför brandskyddskontroll.

Cirkulär 19:07 innehåller information om vilka lagar och regler som finns inom området och hur dessa påverkar kommunen och dess verksamheter. Det innehåller även förslag på delegeringsbeslut samt hur ett medgivande för att sota själv kan utformas.

Dölj allt innehåll

Allmänt

Kommunen är ansvarig för att rengöring (sotning) och brandskyddskontroll genomförs i kommunen och kan välja att göra det i egen regi eller genom att skriva avtal med en eller flera entreprenörer. Regler för detta finns i lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och förordning (2003:789) om skydd mot olyckor (FSO).

Enligt LSO får kommunen medge att en fastighetsägare som ansöker om det får utföra eller låta någon annan utföra sotning på den egna fastigheten om detta kan ske på ett från brandskyddssynpunkt betryggande sätt.

Med stöd av FSO har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) fastställt föreskrifter (MSBFS 2014:6) om vilka objekt som omfattas av krav på rengöring (sotning) respektive brandskyddskontroll, med vilka intervall brandskyddskontroll ska ske (kontrollfrister) samt vad kontrollen ska omfatta. I FSO anges också att kommunerna ska meddela föreskrifter om hur ofta rengöring (sotning) ska ske (sotningsfrister).

Delegering och samarbete

Enligt 3 kap. 11 § LSO ska en kommuns uppgifter enligt lagen fullgöras av en eller flera nämnder. Eftersom kommunfullmäktige bland annat beslutar om nämndorganisationen i kommunen ska kommunfullmäktige fatta beslut om vilken eller vilka nämnder som ska fullgöra de uppgifter som ankommer på kommunen enligt LSO.

Delegering inom nämnd regleras i 6 kap. 37 § kommunallagen (KL). Bestämmelsen ger de kommunala nämnderna möjlighet att delegera den beslutanderätt som ankommer på nämnderna till ett utskott, åt en ledamot eller ersättare eller åt en anställd hos kommunen att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärende, dock inte i de fall som avses i 6 kap. 38 § KL. En gemensam nämnd får även under samma förutsättningar uppdra åt en anställd i någon av de samverkande kommunerna att besluta på nämndens vägnar.

Delegering inom nämnd används dels för att avlasta nämnden mindre viktiga ärenden, s.k. rutinärenden, dels för att möjliggöra en effektivare kommunal förvaltning med kortare beslutsvägar och snabbare handläggning. Beslut som fattas efter delegering från nämnden ska anmälas tillbaka till nämnden, detta för att nämnden ska få information, men också för att överklagandefrister ska börja löpa.

Nämnden får besluta i vilken utsträckning anmälan av delegeringsbeslut ska ske. Beslut som inte behöver anmälas till nämnden ska dock protokollföras särskilt, i de fall där beslutet får överklagas enligt bestämmelserna i 13 kap. KL (laglighetsprövning).

Enligt 3 kap. 6 § LSO får kommunen delegera möjligheten att meddela nödvändiga förelägganden och förbud till den som på kommunens uppdrag genomför brand-skyddskontroll även om personen inte är anställd i en kommun. Således kan en skorstensfejartekniker som är anställd av ett företag eller privat aktör också få delegation att meddela beslut om förelägganden och förbud. Precis som för kommunala tjänstemän så gäller detta inte sådana förelägganden eller förbud som är förenade med vite, eftersom de alltid ska beslutas av ansvarig nämnd.

Räddningsnämnden eller motsvarande har i allmänhet delegerat vissa frågor till bl.a. räddningschef, skorstensfejarmästare, skorstensfejartekniker och tillsynsför rättare. I bilaga 1 ges några förslag på delegeringsbeslut inom området sotning och brand-skyddskontroll. Förslagen gör inte anspråk på att vara fullständiga.

Enligt 3 kap. 12 § LSO kan kommunen helt eller delvis överlåta skötseln av sina uppgifter enligt lagen till en annan kommun, jfr prop. 2002/03:119 sid. 112. Kommunens ansvar för verksamheten överläts inte, utan endast själva utförandet. Kommunen kan också efter överenskommelse med annan kommun delegera beslutanderätten till en person som är anställd i den andra kommunen, dock inte i sådana ärenden som avses i 6 kap. 38 § KL. Bestämmelserna i 6 kap. 28-31 §§ och 7 kap. 4 § KL om jäv och anmälan av beslut till nämnd ska tillämpas på den som fattar sådana beslut. Av KL följer att kommuner kan ha en gemensam organisation för uppgifterna enligt LSO. Den gemensamma organisationen för räddningstjänsten kan då utövas i en gemensam nämnd eller i ett kommunalförbund.

Uppdrag att besluta på en kommuns vägnar får enligt 3 kap. 13 § LSO inte omfatta förelägganden eller förbud vid vite eller verkställande av åtgärd på den försumliges bekostnad.

¹ 6 kap. 38 § KL reglerar delegeringsförbudet rörande ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning omfattning eller kvalitet, framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats, ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt och vissa ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.

Upphandling av sotningsentreprenader

Upphandling av sotningsentreprenader ska upphandlas i konkurrens. Upphandlingen genomförs som en tjänstekoncession enligt lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner (LUK). Med tjänstekoncession avses ett kontrakt av samma slag som ett tjänstekontrakt, men innebär att ersättningen för tjänsterna helt eller delvis utgörs av rätten att utnyttja tjänsten. Ersättning för tjänsterna kommer därför från tredje man.

Frister för sotning (sotningsfrister)

Enligt FSO ska kommunen meddela föreskrifter om hur ofta sotning ska ske. När kommunerna fastställer dessa frister är det lämpligt att de samordnas med fristerna för brandskyddskontrollen, för att möjliggöra att sotning och brandskyddskontroll genomförs vid samma tillfälle. Möjligheten till samordning utesluter naturligtvis inte att fastighetsägare, som har fått medgivande om att sota själv eller att låta någon annan utföra sotningen, kan välja att låta utföra sotningen vid annat tillfälle än då brandskyddskontrollen sker.

Brandskyddskontroll

Brandskyddskontrollens omfattning och med vilka intervall den ska genomföras framgår av MSB:s föreskrifter (MSBFS 2014:6). Brandskyddskontroll får endast utföras av personer som har avlagt examen som skorstensfejartekniker eller skorstensfejarmästare.

Kontrollbok

Begreppet kontrollbok används i branschen för det dokumentationsregister över fastigheter som ska brandskyddskontrolleras och sotas enligt LSO. Kontrollboken ska innehålla både ett register över vilka anläggningar som ska brandskyddskontrolleras och sotas samt i vilka fastigheter de finns. Den ska också innehålla dokumentation över när och med vilket resultat olika brandskyddskontroller och sotningar genomförts.

Kommunen är som myndighet ytterst ansvarig för verksamheten och kontrollboken är

också kommunens egendom, den förs och uppdateras dock av den entreprenör som utsetts utföra brandskyddskontroll och sotning.

Fastighetsägarens ansökan om att sota själv eller att låta någon annan utföra sotning på den egna fastigheten

Kommunen får, efter ansökan från fastighetsägaren, medge att denne själv utför eller låter någon annan utföra sotning på den egna fastigheten om sotningen kan ske på ett från brandskyddssynpunkt betryggande sätt. Vid prövning av om sotningen kan ske på ett betryggande sätt bör kommunen beakta risksituationen, förbränningsanläggningens komplexitet och den enskildes kunskap om förutsättningarna för uppgiften.

När en fastighetsägare ansöker om att själv få utföra sotning inom den fastighet där denne själv är bosatt bör kommunen ta hänsyn till att fastighetsägaren normalt har viss kunskap om den egna anläggningens konstruktion och funktion samt har ett eget intresse av att sotning sker på ett sätt som ger god brandsäkerhet. Denna utgångspunkt för kommunernas bedömning framgår av MSB:s allmänna råd om sotning. (MSBFS 2014:6).

För de fall en fastighetsägare ansöker om att låta någon annan utföra sotningen bör kompetenskraven inte skilja sig från vad som gäller för de skorstensfejare som utför sotning på kommunens uppdrag.

Fastighetsägarna har ett egenintresse av att sotningen sker med hänsyn tagen till brandskydd men även till eldningsekonomi. Det kan därför förväntas att de fastighetsägare som önskar att sota själva kommer att efterfråga information och utbildning inom området. Kommunerna bör därför överväga att initiera sådan lokal utbildning, till exempel i samarbete med regionala brandskyddsförbund eller bildningsförbund.

Beslutet om medgivande ska fattas av kommunen enligt 3 kap. 4 § LSO men kan delegeras till av kommunen anställd tjänsteman, t.ex. räddningschef. Det är också möjligt att begränsa delegeringen till att avse endast tillstyrkan och att avslag beslutas av nämnd.

Ansökan om att få sota själv bör minst innehålla följande uppgifter:

- Fastighetsbeteckning
- Fastighetens adress och postadress
- Namn och personnummer på den fastighetsägare som ansöker om medgivande
- Kontaktuppgifter till samme fastighetsägare
- Vilket/vilka rengöringsobjekt som avses
- Kompetens vad det gäller sotning
- Den sökandes underskrift

Ansökan om att låta någon annan behörig sotare utföra sotningen bör utöver ovanstående även innehålla följande uppgifter:

- Namn på den person eller det företag som skall utföra sotningen
- Kontaktuppgifter till den person eller det företag som skall utföra sotningen
- Kompetens vad gäller sotning hos den som ska utföra sotningen.

Två exempel på kommunala beslut för medgivande ges i bilaga 2.

Observera att ett beslut om att avslå en ansökan ska innehålla besvärshänvisningar. Ett beslut enligt LSO som fattas av en kommunal nämnd eller någon som handlat på en kommuns vägnar, får överklagas hos länsstyrelsen enligt 10 kap. 5 § LSO.

Om inget annat anges så gäller ett medgivande tills vidare. Kommunen kan välja att begränsa giltighetstiden, men då bör tiden inte sättas för kort. Skulle det vid brand-skyddskontroll eller vid tillsyn visa sig att sotning inte skett på ett betryggande sätt bör kommunen återkalla medgivandet som tillåter att den enskilde fastighetsägaren själv utför sotningen. Ett sådant återkallande av dispensen bör baseras på ett beslut i nämnden som avser föreläggande eller förbud rörande den aktuella anläggningen. Innan kommunen fattar beslut om återkallelse av medgivande ska fastighetsägaren ges möjlighet att vidta rättelse.

Kommunen har inte rätt att ta ut avgift för att behandla en ansökan från en fastighets-ägare om rätt att få sota själv eller låta annan utföra sotning.

TIMRÅ KOMMUN
Kommunledningskontoret

Frågor

Frågor med anledning av detta cirkulär besvaras av
Max Ekberg, telefon 08-452 78 57, max.ekberg@skl.se

Sveriges Kommuner och Landsting,
Avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad

Gunilla Glasare
Ann-Sofie Eriksson